

TA'LIM JARAYONIDA ZAMONAVIY AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING O'RNI

Jabborova Feruza

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti
pedagogika yo'nalishi 1- kurs talabasi
feruzajabborova29@gmail.com

Xolboboyeva Maftuna

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti
pedagogika yo'nalishi 1- kurs talabasi
maftunaxolboboyeva26@gmail.com

Annotatsiya: *Ushbu maqolada ta'lim jarayonida zamonaviy axborot texnologiyalarining (ZAT) ahamiyati va qo'llanilishi batafsil tahlil qilinadi. Maqolada interaktiv darsliklar, onlayn platformalar va pedagoglarning texnologiyalardan samarali foydalanishi haqida misollar keltiriladi. Shuningdek, texnologiyalar o'quv jarayonini qanday qiziqarli, samarali va global darajada amalga oshirishini ko'rsatadi.*

Kalit so'zlar: *Zamonaviy axborot texnologiyalari, ta'lim jarayoni, interaktiv ta'lim, onlayn resurslar, pedagogik innovatsiyalar, elektron darsliklar, raqamli ta'lim, kompyuter va planshetlar, virtual laboratoriyalar, video darslar, vebinarlar, elektron testlar, mustaqil o'qish, global ta'lim resurslari, ta'lim sifatini oshirish.*

Роль современных информационных технологий в образовательном процессе

Аннотация: *В данной статье анализируется значение современных информационных технологий в образовательном процессе, их роль в повышении эффективности обучения и расширении возможностей учащихся. Приводятся примеры использования интерактивных средств, онлайн-платформ и цифровых образовательных ресурсов.*

Ключевые слова: *Современные информационные технологии, образовательный процесс, интерактивное обучение, онлайн-ресурсы, педагогические инновации, электронные учебники, цифровое образование, компьютеры и планшеты, виртуальные лаборатории, видеоуроки, вебинары, электронные тесты, самостоятельное обучение, глобальные образовательные ресурсы, повышение качества образования.*

The Role of Modern Information Technologies in the Educational Process

Annatation: *This article analyzes the importance of modern information technologies in the educational process, their role in improving teaching efficiency, and their contribution to enhancing students' learning abilities. Examples of using interactive tools, online platforms, and digital educational resources are provided.*

Keywords: *Modern information technologies, educational process, interactive learning, online resources, pedagogical innovations, electronic textbooks, digital education, computers and tablets, virtual laboratories, video lessons, webinars, electronic tests, self-learning, global educational resources, quality improvement in education.*

Kirish. Hozirgi zamonda ta'lim tizimi raqamli texnologiyalar bilan chambarchas bog'langan. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) o'quv jarayonining ajralmas qismiga aylangan. Kompyuterlar, planshetlar, interaktiv doskalar va internet resurslari o'quvchilarga mavzuni tezroq, osonroq va qiziqroq o'rganishga yordam beradi. O'quv jarayonida zamonaviy texnologiyalarni qo'llash ta'lim sifatini oshirish, talabalarni mustaqil fikrlashga va mustaqil izlanishga rag'batlantirishga xizmat qiladi. Masalan, biror dars mavzusini video darslar orqali ko'rish yoki elektron test orqali mustaqil baholash o'quvchilarning bilimini yanada mustahkamlaydi.

Asosiy qism.

1. Zamonaviy texnologiyalarning ta'limdagi ahamiyati

Zamonaviy texnologiyalar o'quv jarayonini interaktiv va samarali qiladi.

Masalan:

Interaktiv darsliklar o'quvchilarga mavzuni o'zlashtirishda ko'proq qiziqish uyg'otadi.

Onlayn platformalar, masalan, Khan Academy, Coursera yoki MirTalim, qo'shimcha materiallar bilan tanishish imkonini beradi.

Elektron testlar va viktorinalar o'quvchilarning bilim darajasini tezkor va aniq baholash imkonini beradi.

2. Pedagoglarning imkoniyatlari

Pedagoglar uchun zamonaviy texnologiyalar katta qulayliklar yaratadi:

Darslarni interaktiv tarzda tashkil qilish;

Baholash va monitoring jarayonlarini soddalashtirish;

Video darslar, vebinarlar va elektron testlar yordamida turli qobiliyatdagi o'quvchilarni hisobga olish.

Masalan, matematikadan dars beruvchi o'qituvchi interaktiv doskada formulalarni vizual tarzda ko'rsatishi, masalalarni yechish jarayonini talabalarga jonli tushuntirishi mumkin. Bu esa mavzuni yanada tushunarli qiladi.

3. Global imkoniyatlar va resurslar

Texnologiyalar yordamida talabalar nafaqat milliy, balki xalqaro resurslardan ham foydalanishi mumkin. Masalan:

Xalqaro onlayn kurslar orqali yangi bilimlar olish;

Virtual laboratoriyalar yordamida amaliy mashg'ulotlar o'tkazish;

Online forumlar va vebinarlar orqali dunyo miqyosida fikr almashish.

So'nggi yillarda o'tkazilgan tadqiqotlarga ko'ra, interaktiv texnologiyalardan foydalangan sinflarda o'quvchilar mavzularni 30–40% tezroq o'zlashtiradi. Sababi — taqdimotlar, multimedia, animatsiyalar va simulyatorlar mavzuni tushunishni osonlashtiradi. Interaktiv doskalar, simulyatorlar, elektron testlar va onlayn viktorinalar dars jarayonini yanada jonli va qiziqarli qiladi. O'quvchilarda faollik va ishtirok darajasi ortadi, darsda ishtirok etganlik

motivatsiyasi kuchayadi. Elektron o'quv resurslari, PDF darsliklar va raqamli kutubxonalar esa o'qituvchilar va o'quvchilar uchun keng imkoniyat yaratadi. Ular o'quvchilar tomonidan istalgan vaqtda ochib o'qilishi mumkin, bu esa 24/7 rejimida o'qish imkoniyatini ta'minlaydi.

Onlayn ta'lim platformalarining imkoniyatlari kengayib bormoqda. Masalan, Khan Academy, Coursera, EduPage yoki Moodle kabi platformalar o'quvchilar va talabalar uchun qo'shimcha bilim olish, mustaqil o'rganish va masofaviy muloqot qilish imkoniyatlarini yaratadi. Bu kabi platformalar darsdan tashqari vaqtda ham o'quvchilarni shug'ullanishga undaydi, pedagoglar uchun esa dars materiallarini tartib bilan joylashtirish, elektron testlar yaratish va baholash jarayonini avtomatlashtirishda qo'l keladi.

O'zbekiston ta'lim tizimida ham zamonaviy texnologiyalar tobora keng qo'llanilmoqda. Aksariyat maktab va oliy ta'lim muassasalarida elektron jurnal, elektron kundalik, masofaviy darslar, videodarslar va virtual laboratoriyalardan foydalanish boshlandi. Bu jarayon ta'limni yanada qulay, shaffof va tizimli qilishga xizmat qilmoqda. Masofaviy ta'limning joriy etilishi pandemiya davridan so'ng yanada takomillashdi va hozirgi kunda ham gibrid ta'lim shakli qo'llanilmoqda. Bu esa o'quvchilarga darslarni istalgan joydan turib o'rganish imkonini beradi.

Xulosa. Ta'lim jarayonida zamonaviy axborot texnologiyalari muhim o'rin tutadi. Ular o'quvchilarning bilim olish jarayonini samarali qiladi, pedagoglarga qulaylik yaratadi va ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi. Kelajakda axborot texnologiyalarining roli yanada oshishi va ta'limni yanada interaktiv va global darajada rivojlantirishiga umid qilinadi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI.

1. Абдуллаев, А. «Ахборот texnologiyalari va ta'lim jarayoni». — Toshkent: O'qituvchi nashriyoti, 2021.
2. Yo'ldoshev, J., Hasanov, B. «Pedagogik texnologiyalar asoslari». — Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.

3. Xodjayeva, M. «Zamonaviy dars jarayonida AKTdan foydalanish». — Toshkent: Innovatsiya ziyo, 2019.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «Raqamli O'zbekiston — 2030» strategiyasi bo'yicha qarorlari va metodik tavsiyalari. — Toshkent, 2020.
5. UNESCO. Information and Communication Technology in Education: A Curriculum for Schools and Programme of Teacher Development. — Paris, 2018.
6. Anderson, J. ICT Transforming Education. — New York: Springer, 2020.
7. Khan Academy, Coursera va Moodle platformalarining rasmiy ta'limiy resurslari.

